

ȘEZĂTOAREA

Anul V.

Fălticeni, Iulie-Septembrie 1899.

No. 8, 9, 10.

GLOSAR DIN MUNȚII SUCEVEI

(urmare)

- ș** se pronunță curat în toate locurile afară de combinațiu-
rea *șu* (vezi *m.*)
- șăit** — ceva bun de mâncare, ce se pune pentru a prinde
selbătăciunile în capcană.
- șăit**, și
- șăit** — necaz, obosală mare, nădușală, sudoare.
- șăit** — năimire, chirie. *năidraș = fantă, puț*
- șăit** — îndemn, inițiativă; om ce dă exemplu la alții: *o făcut
șăit la țarină* — a fost cel întâi care și-a vîrit vi-
tele'n țarină și după el, văzîndu-l, le-au vîrit toți.
- șăit** — urzala dintre sulul dinainte și Țe.
- șăit** — nu: nă-l văd [nu-l văd].
- șăit** (a) — a-și mări apa volumul prin înghețare și a eși
din matcă; subst. năboi. *infe*
- șăit** [a se] — a da ceva bun de mâncare, a se întărta: *s-o
nădit caprii la curechi* — aū dat de curechi, de-acum
cu mare greu vei scapa de ele.
- șăit** — o boală a oilor [aū hube pe obraz].
- șăit** — vreme rea cu lapoviță; — plur. nălogi, nămeți.
- șăit** (a) — a năimi, a închiria o vită saū un lucru pentru
un timp scurt.

năuc — zăpăcit, nu știe ce face, inconștient.

neagî — belea pe cap, bacală.

nechimuluita [cu] — pe nemăsurate, f. mult.

nejît — v. năjit.

nevăstuică — un soț de mustelină.

nevolnic — schilod, infirm.

ni — ne.

nîmea (oamenilor) — nu-î nimeni așa de rău, așa de slut ca

el: *fugi, nîmi!* (nimicule, fleacule).

ngroatei — v. mûatfi.

nimnîci — nimică.

ningău — ninsoare mare.

noștri — noștri.

numur — număr: numur unu — numărul 1.

O mai în toate cuvintele, în graiul popular, se aude precedat de o nuanță de *u*: *uom* (om), *uou* (ou), etc.

oakim — nume de cîne.

obadi — șina roței.

oblîeguri — meleaguri.

oblicî [a] — a afla ceva de la un indiscret.

obling — gitul tarniței (șelei).

okiani — ochiar, binoclu.

okli — mare'n ochi, cu ochii mari.

odgon — sprangă, o funie groasă și lungă cu care se leagă plutele de mal.

oier — bun crescător de oi, știe *haru* oilor.

of! — oftatul ce-l scoate porcul necontenit căutînd pe jos,

ogole (a) — a stîmpara, a mîngîia: *ogolî copkîlu, nu vedu el di tari plîngi?*

oișuari — oi.

ologi [a] — a face pe cineva olog, lovindu-l peste picioare.

omag — o buruiană de care mor mîei.

ominl (a) — a îngriji bine, a mulțumi pe musafir.

ominli (om de) — om de treabă, care știe să omenească pe toți.

- slab — individ f. slab și slut.
 scara — culmea care continuă lanțul munților de la un piso
 la altul.
 zăgaz — zăgaz, dig.
 punțile de lemn — punțile de lemn cari împreună picioarele saniei, în
 curmeziș.
 masă — masă încărcată cu mîncare; mîncare.
 stă la masă, mîncă; inf. *ospață* (a).
 zaluzele (la grilaj), 2). bete suptiri de făcut co-
 șaras, țarc la mîei, de îngrădit un copăcel să nu-
 roadă vitele, etc.
 o lopățică mică de la plug cu care se curăță cormeaua. *otacuri* = *curăță*
 a rupe 'n batae cu'n băț, a oletuț.
 tot una, oblu.
 o buruiănă.
 sfărături f. mică dintr'un lucru ce a căzut și s-a
 spart.

P se pronunță curat în toate locurile afară de cînd pre-
 cede pe e și mai ales pe i, înaintea cărora devine pk: pkelcâ-
 lui (piele subțire), pkeleuți (pieleuță), etc. Sînt însă cuvinte
 în cari p sună curat și înaintea lui e și i: *petic*, *peri*, *perjș*,
păpt, *pi* (pe), (cu i sînt f. puține.)

pk se întrebuintază și în locul lui k (ch): *pkisoc* (chisoc),
pkisuguri (chisuguri), *pkircă* (chircă); *pkhniți*, chevniță, (piv-
 niță) etc.

pacă — calitatea întăi de cînepă, după ce s-a gătit de pe-
 riat; plur. *păcișlăți*.

pașle — rugă mică de zmeură, mărișoare, afine, încărcăți de
 fructe.

pașali — bete, birnețe de încins.

pașai — cine.

pașuri — o pasere urieașă din povești.

pașogin și pașjin — pașanjen.

paștină [a] — a vedea lucrurile alt fel de cum sînt, a i se
 părea că zboară, se învîrtesc toate împrejurul seă.

- paloti — palavre, glumé.
 panac — nume de cine.
 Panaci — un sat în spre Dorna.
 parcanii — închiderea unei părți de rîu spre a se prinde butucii sau plute scapate singure pe vale.
 parji — perjă.
 pašnic — compas de făcut gardinî la vase de lemn.
 pataranii — pățanie, întimplare în viața omului.
 pav — un petec romboidal de pînză ce se pune la încheerea de subsuoră a cămeșei.
 păducel — 1) un fel de bătătură; 2) măcieș (*crategus*).
 păizan — nume de cine.
 pălăurdî (a o) — a o lua la sănătoasa, a lua fuga, a spala putina, a o *spurikò*, a merge f. repede.
 pārj — perj (copacul care face perje).
 păsărulci — păsărică.
 păucanii — act de hirotonie.
 pkinu — pin; un soi de brad.
 pkisălău — un fel de pilug de pisat chiper, etc.
 pkisugurî — v. kisugurî.
 pklui — chlué, răcnește din răsputeri.
 pktă — pită, pine neagră.
 pestiman — un fel de catrință cu polcuță cu tot, făcută în fabrică, cu dungî roșii și albastre.
 pi — pe.
 pîta — v. pkti.
 pîrci — un miros particular pe care-l au țapii.
 pîrcit — încrucișarea caprelor cu țapii.
 pîrliturî — un loc cu copaci pîrliți (despoiați de frunze prin ardere din pricina unui foc).
 pîrplî (a) — a pîrli popușoi; a-î coace rău, mai mult pîrlindu-și.
 pîrsnel — 1) titirez; 2) o plesnitură cu vârful degetului în rătător, sprijinit în cel mare, peste urechea culvei.
 plș — guzgan f. mare care trăește pe la mori.
 plakii — pilaf cu crupe și cu slănină.
 plan — pont, moșie de veci [răscumparată].

- plouă(1) — 1) o rană, 2) o buruiană.
 plouă(2) — v. plouă.
 plouă — v. horilei.
 plouă — un vas sferoidal de ținut rachiū.
 plouă — poreclă; v. Foași.
 plouă — un țol pus pe cōrcii pentru a acoperi carul.
 plouă — scindură, *lătunūa*; pentru pardosală, taban.
 plouă — diminutiv de la pod.
 plouă — slutenie, urit tare.
 plouă(1) — f. slab, rău ținut de mîncare de I-a ramas numai pîlea pe oase.
 plouă(2) — (aceiaș formă și pentru sing. și pentru plur.), în-samnă băet tocmit ca ajutor cîobanului (la păscut oile).
 plouă(3) — o plantă de leac.
 plouă — mulțime flămîndă de oameni, de copii: *s-o'mul(șit) poibăta asta [sărăcimea, golătimea, proletariatul] di nu li măi agrungi mnic!*.
 pomană [di] — 1). de sufletul morților (se dă mîncare, strae, vite etc.) 2). colac în formă de chiflă mare; se dă tot de sufletul morților.
 pomanic — pomenirea morților, pe un petic de hîrtie, și a viilor în serviciul bisericesc.
 pomană — *ș-o' da ūo pūact tm cap* — un pumn, o botă, etc.
 pomană — 1). pom; înmulț. *pomni*; fructele se zic *poame*; 2). pomni e și un copăcel împodobit cu fel de fel de lucruri ce se face la praznice și se dă de pomană.
 pomană [a] — a feșteli.
 pomană (a se) — a se înțepa cu vorba: „*ni-am pomanătu-ni*“.
 pomană — post; *dzi di popi* — zi de sec, de post.
 pomană — neamuri de-a popei; se cunose cît de colo că numai praznicele și patroanele le păzesc ca să beie și să minince pe socoteala altora.
 pomană — carne de porc, tot ce se prepară din carnea de porc: cîrnațe, chiște etc.
 pomană — Profira.

- poreuleț — un pește.
 port — chipul omului de a se îmbraca; îmbrăcămintea.
 posvolenii — învoire, voe, slobozenie, permisiune.
 poșcalău — v. jarcalău
 poștin — púasci, poșcalău, cojoc de pele subțire și rea.
 poști — o bucată de hîrtie sau o frunză, unsă cu rășină, pusă
 între degetele unui om ce doarme, și dat foc lui, —
 cele cîufuri fac asemenea șotii altora măi *metelki*.
 potbal — captalan, o plantă cu frunze f. late.
 potca — o întimplare rău voitoare, mistic sorocită; un pașel
 ce paște pe om și pe care are să-l pată (tragă) ino-
 vitabil.
 potci [a] — a blastama, a soroci ceva rău, a meni ceva ce
 numai de cît se întimplă: *uom potci la gurî* — ori
 ce-ar meni se împlinește.
 pothorniți — cerbice, partea jugului de supt gîtul bouului.
 poticni [a se] — 1), a se împiedeca de ceva și a mai cădea
 în bot; se zice despre cal, 2). *lă-o poticni* *Dimna-*
dziău — l-a făcut să tragă mare pedeapsă, a pîdi
 mare poznă, belca.
 poting — petec de pinză gros, plin de ațe cusute una peste
 alta, scortos și negru.
 potinges — nodoros, cîtoros, tare la pipăit; poting.
 potricali — un instrument cu care se fac borte rotunde la
 urechile vitelor, în pinză, etc.
 potricălj (a) — a borti cu potricala.
 povidi (a) — a podidi, a umplea lacrimile, singele.
 poclumb — țaruș, o bucată de par bătută în pămînt.
 prașcăi — destrăbălați.
 Pręcub — Pricop (nume propr. de om).
 prepellac — sărcieri, un copac cu crengile ceștite și lasate
 hăt lungi pe care se acață fin, oale etc.; se pune și
 pe virful gardului ca să nu poată sări vitele.
 pretin — prieten.
 pricz — cînd îți fură din sare, din lină, etc. de-ți pier vi-
 tele, din pricina asta, ori ți le strică dihăniile (lupți),
 atunci se chiamă că-ți pricz.

prăji (a se) — 1). a se vatama de i se trage moartea din asta; 2). a se spurca cu curvia.

prillingi (se) — în timpul când torni un lichid dintr'un vas în altul, o parte a lichidului se prillingi (se seurge) pe furisş pîn la capătul opus al vasului cu care torni, şi curge jos, mai ales cînd vasul n-are anume scobitură de turnat şi e ținut în poziție oblică.

pitac — 1). un fier ascuțit cu care fierarii fac borte în alt fier încălzit, 2). *pitături de pe un pitac* (gologan) *de aramă f. ruginit* (cu f. mult *sulfat de cupru*), ce se dă de băut oamenilor cari și-au rupt vr-un os.

pricu — 1). prin; 2). o bandă de peleică de miel negru pusă pe la margiuda bondei, cojocelului [cel de zile mari] și a eușmei celei albe.

pricui — pericol.

pricuiagi — femeie ce pripășește pe toți la dînsa; prostituată; femeie fără de stăpîn (de pripășit), se ține și ea cum poate.

prigon — un pocîmb (tăruș) de care se prigonese vitele la păscut.

prigonul (a) — a lega vita de prigon.

pridatori — niște lemne ce prind (împreunează) stativetele.

privești (a) — 1) a se revarsa lichidul peste un vas prea plin, 2). a întoarce tivitura; a o face dublă spre a fi mai traînică.

prizol [a] — a părădui, a irosi, a face risipă fără de milă, fără de pasare.

prizajtu — Schimbarea la față [6 August].

prizozl [a] — 1). a se întrista, a se scîrbi; 2). a muștra, a rușina pe c l ce-a făcut o pozna.

prizit — copil, om, ce-î drept dracu în picioare de rău ce-î: *pket procliti!*

prizub, și

prizuv — o bortă făcută în ghiță pentru a putea lua apă.

prizap — un par cu furcă sau cu *cârșă* la un capăt, în care se prinde jugul, iar cu cel alt capăt ie prins de dricu-

șle carului.

- prohab — o despicătură în lungul haînei.
 proţăkl |a| — a sili pe cineva să facă o treabă cu de-a frica.
 prūaşci — praştie.
 prundunel, şi
 prundurel — o pasere agvatică, călătoare, în pene ruginită, aduce puţin cu raţele sălbatice, dar e ceva mai mare ca rindunica.
 pūaşci — v. poştin.
 puhi — perucă.
 pujni — cine ce numai pujnileşti |latră urît şi răguşit|.
 puř — 1|. flori cusute cu canva pe cămeşi, bondiţi, cojocole; 2|. puř tuturor animalelor; 3|. *puř di bati* — bătă zdrăvăna să-î rupă ciolanele; 4|. *puř de mămăligă* = mămăligă mică: *zbūarî-om puř di mămăligă* |fă re-pede o mămăligă mititică|.
 puřti — cătea în timpul puřtului |încrucişărei|.
 Purdăa — poreclă ajunsă nume de familie; însamnă....
 purtuş — mic, puţin dezvoltat, pirtuş.

R se pronunţă curat în toate locurile.

- racli — 1|. un vas de lemn făcut la strug; e cilindric, f. scurt, şi cu capac. În el se pune brinză şi unt — merinde pentru un timp scurt; 2|. însamnă şi secriū de puř mortul.
 ragili — un instrument cu dinţi de fier în care se răgilează |ragili=pres. indic |cînepa şi inul.
 rantăū — om cu haîne prea lungi şi care se cam ţine „mîndă după iapî“ de cei laţî. |Vine de la rantii|.
 răbdări |prăjite cu mămăligă caldă!...| — zeflema pe samsă sārăcimeî ce pîere de foame: cînd e vorba de mişcare, se mîngie numai cu gîndul, iar maţele-î cîre de foame.
 răcădui |a se| — a se răsti să lovească dar se abţine.
 răhni — răul copiilor.
 răle |a| — a tînjî.

- şacol** — 1). un par ce ține la distanțe egale părții coșului la car; 2]. Imprăștiere: să se vadă lucrul în amănunțime, în interior: „hăidaț di-om răscoli oile“ = hai să mprăștiem turma, să ne alegem fie-care oile noastre.
- şafulg** — 1]. o boală a oilor; 2]. o buruiănă cu care se tămăduie oile răsfulgite.
- şahar** (a i se) — [In git,] a se îneca, a apuca apa saŭ îm-bucătura pe faringe.
- şoarelta** [soarelu] — timpul cînd răsare soarele.
- şotru** — un băț ce închide gîtul boulu în jug.
- şot** (a se) — a sări cu gura saŭ a se răcădui să lovească.
- şotitor** — răschitor [instrument de făcut tortul]. *cal-ră = cal pînă*
- şuglall** — moarte provenită din frig, : o ribigit = a murit de frig
- şuălu** (a) — a rîci, a zgîria ceva, a se juca cu bățul şu-ruind pămîntul.
- şugli** (a) — a se resufla, pe git, aciditățile din stomah
- şuălu** — buha [taur], ce n-a fost întors jugănit) bine, și tot mai e apt pentru procreare.
- şuă** — vestita vină de bou, biciul căzărmoș, spaîma lumel.
- şuălu** [a] — a mugi, a rage ca rîncăil.
- şudur** — „nu'nşfaca aşlă mult ũodatî, adi-l în dŭauî rîndurî (de două ori).
- şuŭ** (a) — a se strîmba de i se vād dințî, a da buzele în-tr'o parte arătînd un rîs batjocuritor; subst. rînjî [om ce stă veşnic cu dințî rînjî].
- şuă** — nişte clucurî cilindrici, micî, pe care-l fac alună, arini, mestecenii, Iarna, și care cad primăvara.
- şudros** — nu mai încapē rînza în el, f. nervos, f. iritabil și rău la inimă.
- şu** — prăpastie nu tocmai mare.
- şotopăsci** — o buruiănă.
- şu** (a se) — a se uita fudul și roată'împrejur.
- şu** — 1). oiște; 2) rudenie, neam; 3) prăjină de întins straele.

ruin — o buruiănă ce crește pe locurile ce încep a se sălbătăci și de care „fac vitele păduchi cînd e multă în fin”.

Rusalim — Ierusalim.

rusnac — Rus, Rutean.

rujana — nume de vacă.

rujalim — poreclă.

S se pronunță curat în toate locurile.

sabadaș — mulți la număr.

sagnî — o rană în spate, la cal, provenită din cauza șelei part. sagnî.

sanci — 1) o boală; 2) o buruiănă de tămăduit boala nu-

sardac — *Sarcis = mită „sancă”*
un fel de surtuc scurt.

sarsali — dracul

Savaon — Sabaoth (numele lui D-zeu.)

săăă ! — ăăă ! (mîrare).

săăăra ! — ăăăra ! (mîrare).

săbghilă (a) — a taia ea și cu sabiea, sau în formă de sabie.

sălindari — sărindar.

Sănduci — dimia. de la Sandu.

sărbedzi [a se] — a se corăsi laptele.

sarbid — om slab.

scafi — un fel de strachină de lemn.

scandili — *mni scandili = mi-i oare cum (mi-i cam rușine, mă cam siese).*

scăfău — scafă mare. *Scapăt = înșcoț (tina de leu). O scapăt = o*

scăfirle — scafa ce obținem tăind în curmeziș osul frontal, temporalele și occipitalul și rădicînd capacul. . . . care coprinde parietalele.

scilcladzi — un fel de cociorvă de rinit glodul la stîna.

scribi — 1) supărare, tristetă; 2) „mni scribi” = greață, groază.

scriniv — slut, pogan, f. neglijent.

scipui (a) — a înjgheba, a face toate chipurile, stringînd picătură cu picătură.

- Spiridon — Spiridon.
 scrijle — felie (bucată supțire tăiată din ceva).
 scrijall (a), și
 scrijallul (a) — 1) a tăia în scrijele; 2) a cîupi alegînd ce-
 măi bun dintr'un lucru de mîncare.
 Scripa — nume propriu, venit dintr'o poreclă.
 scripăt — o buruiană parazită.
 sfăști — o curălușă îngustă. *Scursum = vîntura de mîncare*
 sfăștie [a] — a rupe pielea sau plîza sfășii: se zice despre
 vite cînd să nărue (se duc în prăpăstii).
 Sfinti tali — Sfinte tare, (rugăciune).
 sirlac — o mică mlaștină pe coasta muntelui, provenită din-
 tr'un izvor uelnsennat, și care larna se preface în
 durlaș.
 sirl — cîuști, țuști; subst. sfiei — om ce-și vîră nasu ori
 unde, nu-și păzește treaba lui, pîrăște, se amestecă
 la ori ce, numai și numai să facă rău ori cui.
 sirlit — om uscat, slab tare.
 sirl — un solū de humă vinată.
 sirl (a se) — a se sfii; part. siit.
 sirlivan — poreclă devenită nume de familie.
 sirlu, și
 sirlu — tăiușul cuțitului la vîrf.
 sirluana — cățea ce simte f. repede.
 sirluierat — bolnav de singe.
 sirlacu — săraeu: „eū sirlacu!“ (numai ieū am fost vrednic
 să fac treaba asta. Un fel de laudă, fală cu grand-
 omanie, căci și-o spune singur falosul).
 sirlmaki — unul din cele mai vechi nume de familie din Co-
 tîrgaș, înșamnă oameni sărăcăcioși și anapoda.
 sirluș (a) — a bate pe 'nădușite.
 sirludzitorī — un druceșor cu care se priponește (fixază) sulul
 la stativă.
 sirlu — furtună f. mare, cumpănă.
 sirlu (cu) — cu soție, cu soț, păreche.
 sirluomul (a) — a pocisti, a mîncă cu atîta lăcomie ca'n vremea
 foametei.

- sorūaci — 1) feluri, calităţi: „la cîrşma dintri pîrlūagi, Iesti vin di tril sorūaci“ etc.
2) „vini-m la sorūaci“ (să-mi vii la termen). part. sorocit, subst. sing. soroc.
- sotnic (a fi) — a sosi la timp, la sorūaci: „tari măi eşti sotnic“ (nimereşti tocmai cînd mi-î gîndul, la timp, cînd trebuie să vii).
- spătări — partea strungel, unde staū cîobaniî razamaţi cu spatele de mulg oile. Spătările sînt acoperite cu folţai şi prevăzute cu borte prin care ies mînduă rili la muls.
- spetjedzi — 1) betele pe care se fac itele; 2) ostrete.
- spurecat — 1) spureatu (dracu); 2) sclrnă, escrement; 3) om spurecat (bubos, plin de nişte bube rele).
- spuriket-o (o) — a fugit.
- spitălarî — o boală la cai.
- spudzî (a se) — 1) a-î crapa ţitele vacel din pricină că de laptele'n foc; 2) a-î crapa buzele cuiva din pricină că stupeşte în foc.
- stari [n'ari] — n'are astîmpăr, nu se linişteşte.
- stativi — războiū de ţesut pinza !
- Stan — 1) nume propriū; 2) pleptii cămeşel.
- stecluş — drum ca sticla (numai ghiată)
- stivi — movilă de butucel f. regulat aranjată.
- stingherî — făr de soţ, fără păreche.
- stingherî (a) — a deranja pe cineva, a-î răpi timp.
- stilel (a) — a ucide 'n bătae, part. stileit.
- stîmparâ (a) — 1) a ogoie; 2) a astîmpara; 3) a răci un lichid prea ferbinte; prez. stîmpîr.
- stirlicî — nişte pete galbene ruginiî, uneori verzuî, ce denotă descompunerea singelui: „stirlicî di mîarti“.
- stohnî [a] — a sufla din greū şi anormal.
- Stolan — nume de cine
- stolovan — boţ rotund, buldz.
- strapoîşca — nume de cătea.
- straşnic — amarnic, iute, grozav.

- strigătoare — plur. strigătoare — un instrument de luat sînge [de sîngerat vitele].
- strigător — margina de jos de dinafara a haîdzaşului casei.
- strigă — 1]. imperativul verbului a striga; 2]. strigoaică; 3]. o muscă mare.
- strigă — sfărîmături de fin uscat.
- strungă — un coşer (ocol) în care se închid mîndzării pentru ea prin spătări şi lasă la muls.
- strungări — băet ce mină oile 'n strungă, strigînd „hărşti” l.
- struţ — astupuş, dop de astupat un vas.
- struţ — promoroacă prinsă şi îngheţată pe pădure; partic. struţ (ă).
- sturbatic — nebunatic, zbrehuet.
- stări [apuni] — Apus, Vest.
- stări [rasari] — Răsărit, Est.
- stă — „stă di sîca lui” (stă de dînsul cu tragere de inemă; îi caută de toată rînduiala lui).
- stă — un instrument de depanat bătătura pe ţevi.
- stă (a) — a sili, a grăbi pe cineva să facă o treabă; a cehăi.
- stă — cilindrul pe care se învîrteşte pînza.
- stă — multime mare.
- stă — un fel de sulă fără mîner ce se află mai ales la unele cuţite cu mai multe lăme [cîrcele].

§ se pronunţă curat afară de cazurile unde se întrebuintă în locul lui ş şi vice-versa. Grupul sch şi şc [legiferat de Academie] poporul îl pronunţă tot-deauna şt: ştiu [sciū], ginşti [gînce], ştimb (schimb), ştimonosi [a se] [schimonosi], diştîle [deschela], diştîd [deschid] etc.

stă — o prabă unde pînza, cu o bînză pînza, care se pînza. În apărarea mîinii
stă — cinic; te chiorăşte de la ochi fără pic de ruşine.

stă — laţ.

stărcul [a] — dihăniile sfărcue, pelea vitelor, cu dinţii şi cu unghiile [o tae sfertecînd-o şi şuruînd-o în toate direcţiunile].

stărcul [a] — a înşala, a celui.

- şinuit — ferecat: „car şinuit“; subst. şini.
- şipit — şipot, jgh'ab.
- Şomitei — poreclă devenită nume de familie.
- şont — schiop saŭ cu desăvîrşire bo'nav de picioare.
- şonŭi |a| — a lovi cu ceva peste picioare făcînd individul impropriu pentr umblat; schilodindu-l.
- şoprlaiti — 1|. gtlei, unflarea amigdalelor; 2|. o buruiană.
- şopru — un fel de şură.
- şopron — şopru.
- şoriceŭ — un fel de cîrceŭ |umflături| de mărimea şoarecilor, ce se fac primavara pe supt pîntecele viŭeilor.
- şotii — poznă, picîtală.
- şpatir — primblare: „v-aŭ şpatirit“ |v-aŭ primblat|.
- şprangi — o funie f. groasă de legat plutele de mal.
- ştlarşi, şi
- ştlarŭi — flă-cl, palmă peste ochi, gură, obraz: „ŭ-o dat-a ştlarşi di... di... di!..“ |de-a văzut caŭ verzŭi pe de naintea ochilor|.
- Ştefănescule! — n-auzi? ureche! |surdule!|.
- ştiobile! — |interjecŭie| încercare de-a imita sunetul produs prin scufundare bruscă.
- ştelăluŭ |a| — a schelăluŭ, a scheuna tare; se zice despre cine cînd este bătut rău, saŭ muşcat de alŭi.
- ştimŭ — 1|. „Ieşti ştima ŭamenilor |cel mai închircit şi urcîos om|; 2|. ştimŭ iusamnă şi un fel de stafie, un fel de drac ce domneşte peste comorile necurate, ŭi peste unele animale: „ari ştimŭ“ |nu-ŭ lucru curat, are pe dracul în trinsul. Despre animalele cu ştimŭ se crede că-s năzdrăvane|.
- ştop — schlop.
- ştivalni — o baltă mare provenită din ploae.
- ştriang — 1|. funie de spînzurat; 2|. o legătoare |de legat rănile, tăeturile mai ales| făcută cu ŭruri şi pus ŭi o bucătică de ştreang.
- şuket — om ce ştie multe, doct; cînd spune el cîte ceva, stă tot satul în gura luŭ |ŭl ascultă|.

- scutur [a] — a zgîria pîlea cu unghiile saŭ cu un alt corp ascuţit. Cînd şuruiturile sînt f. adînci, se zice „şfărcuţit.”
- strîmb — om ce merge saŭ cu capul strîmb, plecat pe-o ureche, saŭ cu picioarrle strîmbe; part. şuvăit.
- strîmboi — scînduri ascuţite la vîrf şi tot una de lungi, cu care se face gardul.
- şopti [a] — a şopti.

I. TEODORESCU

(va urma).

Cîrţiţa în credinţa populară romînă¹⁾

D-zeu zice că a scos pre toate vietăţile pămîntului la făcutul drumurilor şi a drumurilor, şi toate au sărit şi au ajutat. Numai cîrţiţa n'a vrut să iasă nici la cărări, nici la drumuri zicînd, că ea, de oare-ce nu trăeşte pe pămînt, ci în pămînt şi nici pe loc deasupra pămîntului, n'are nevoie nici de cărări, nici de drumuri, la cari nu va ajuta.

Văzînd D-zeu neascultarea cîrţiţei o blăstămă zicînd că cîrţiţa, cînd va scoate muşinoafe şi va ajunge cu lucrul ei la un drum sau vre-o cărare, sau va eşi deasupra pămîntului, să pără. Şi așa i-se întîmplă cîrţiţei, cînd iese deasupra pămîntului sau ajunge cu scosul muşinoaelor la un drum sau cărare, amăsurat blăstămului d-zesc pînă'n ziua de astăzi, că ea cumva ea să subsape şi să surpe ceea ce n-a ajutat a face.

Homnul crede, că cîrţiţa se poate opri ea să nu scoată muşinoafe, cari stingheresc mult la cositul finului, strică şi'n grădini, că ea i-se pune într'un muşinoiu o furcută cu caer şi fus şi să zice: „toarce, orî te du!” Şi ea, neputînd toarce, se căstăneşte de pe acel loc.

Tot așa se zice, că părăseşte ea locul ei, dacă se pune pe

1) Comunicat de Ana Pădure a lui Ilie, gospodină bătrînă din Straja.

un mușinoi așa cu care s'a măsurat mortul spre a ști cât de lung să i-se facă sieriul.

Lăbuțele cîrțitei numite lopățele zice că să fie de leac pentru vindecarea bubelor numite „cîrțițe“, un fel de noduri sub piele, cari le capătă aceia, carele răsipește mult mușinoasă. Aceste noduri se trec, dacă se înjură ele fie-care c'o lăbuță de cîrțiță de nouă ori, sau dacă se spală cu apă în care se pune țarină din mușinoasă de cîrțiță.

Dimitrie Dan

De ce buha de numai apă de ploaie?

(Legendă populară).

Dumnezeu, după ce a făcut ceriul și pămîntul, marea și toate cîte sînt în ceriu, pe pămînt și în mări, s'a gîndit că oamenilor și tuturor vietăților pămîntului li trebuie, pentru ca să poată trăi, și apă.

Apă era ce-i drept, pe pămînt, însă numai în mări, cari însă fiind departe și fiind apa lor sărată nu era de folos și priină pentru oameni și vietăți. De aceea zice-se, că D-zeu se hotărî să inzestreze toate unghiurile pămîntului cu apă dulce bună de băut. Acea apă poronci D-zeu să se iviască prin vășesuri, dealuri și munți și îndatori vietățile pămîntului, ca să sapa după isvoare și chiemă pre toate vietățile, ca să ajute la acest lucru trebuincios pentru toți.

La poronca lui D-zeu săriră cit ai clipi toate vietățile pămîntului și toate paserile ceriului.

Privighînd D-zeu lucrarea făpturilor mînelor sale aruncă ochire și între paserile ceriului și între ele nu află pre buhă. Pe loc trimise D-zeu s'o chieme înaintea lui. Cit ai bato în palme sosi buha la poronca Făcătorului a toate și, întrebată de D-zeu de ce nu ajută a sapa la isvoare, zise, că ei nu trebuie apă din isvoare.

Auzind D-zeu aceste cuvinte prin cari voi buha să-și ascundă

1). Comunicată de Ana Pădure a lui Ilie, gospodină bătrînă din Straja

și scoopere lenea, o blăstămă, ca ea în veci să nu bea nici din apă de isvoare, nici din cea de pe fața pământului. Și de atunci bubă nu bea nici când apa din vre-un isvor și din vre-o baltă de pe pământ macar de ar muri de săte. Dară fiind-că și ea ca ori-ce pasere (vietate) are, spre a putea trăi, trebuință de apă, tipă ea muncită de-o sete nespūsă, pe timpul secetei vara, mai ales pe timpul pologului, cerind de la D-zău ploaie, ca să-și stingă focul setei.

Auzind Românul țipătul ei desperat cu care cere ploaie, îi spuse: „vezi, amu țipi, da de ce n'ai vrut să ajuți la sapatul izvoarelor!”

Și dacă se îndură D-zău și trimite o ploită, atunci își rădică bubă cloțul deschis în sus spre cer și înghite cu dor la apă de ploaie, care îi cade'n cloț sau o be de pe penele ei.

Dimitrie Dan.

Prostul

(Poveste)

Ociă într'un sat trăia un om prost, da prost de tot, numit Vlad. Se însurase ghetul om, căci dă, la așa ceva se pricepe și prostii. Și apoi ce mai nevastă 'și luă! Fată frumoasă, bună gospodină, din părinți de treabă, cu vază în satul lor.

Într-una din zile nevasta-i zise:

— Bărbate, astăzi să te duci în țirg să-mi cumperi niște țes de cusut.

— Mă duc nevastă, îi răspunse dînsul.

Ajungînd la țirg, începe a întreba din dughiană în dughiană, unde-s ace de vinzare. Găsind cu ajutorul lui Dumnezeu, luă de vr'o zece bani. Eșind în stradă se opri în mijlocul ei, și începu a se gîndi, că unde să le pună. Taman atunci, iată că venea p'acea stradă, un cumătru a lui, c'un car de fin.

— Măi cumătre, începui a-l striga, ia oprește mă! ți-aș da

niște ace de cusut, să le duci cu carul pînă acasă, tot ti-
drumul pe lîngă casa mea.

— Dacă crezi cumătre că ai să le găsești prin fin, poți
să le puți. Eu, ți-le iați, ca să nu zici că nu vrea; da treaba
asta n'am văzut-o pînă acuma.

Și așa, aruncînd acele în carul cu fin, o luă la sănătoasă
spre casă. Și fiind-că era cu sloboda, ajunsese 'naintea lui
cumătru-său. N'apucă să intre bine pe ușă și nevasta îl în-
trebă: — Hei! bărbate tai-ai luat ace?

— Luat, nevastă hăi!

— Da unde-s?..

— Unde să fie?.. M'am găsit cu cumătru prin tîrg, fiind-
că n'avem unde le pune, le-am aruncat în carul lui. Acum
trebuie se vină.

— Da prost mai ești, măi omule! Hei! cum nu le-ai legat
într'o petică și să le puți în sîn? Mai găsești tu, acele în
carul cu fin? O sută de ani, nu!

Se desprimăvarase; oamenii toți eșise la arat; numai Vlad
sta acasă, fiind-că n'avea fier la plug. Nevasta îi zise:

— Măi omule, tot sînt cîteva parale în casă, du-te în tîrg
și cumpără un fier, nu vezi că toți oamenii au ieșit la arat?

— Dacă zici tu nevastă, mă duc!..

Ducîndu-se în tîrg și cumpărînd fierul de plug, după multă
chiteală, îl puse în sîn. Pînă acasă făcu cămeșă hăbucl.

— Da bine omule hăi! în sîn ai vîrit tu fierul? Incepu ne-
vasta, cum îl văzu. N'ai găsit un curmeiū, să-l legi și să
tîrăști pînă acasă? Of! of! prost mai ești?

— Hei! las nevastă că de-acuma oi ști.

— Da la dracu bre, ia seama ce faci? Nu vezi c'a înce-
put a te lua lumea la ochi, și a te face prost? Iacă n'ar fi
fost rău acuma, cînd ai fost în tîrg, să fi luat vr'o bucată
de slănină, că dă, trebuie.

— Dacă-i treaba de-așa, nevastă, atunci mă duc în tîrg
să cumpăr și slănină.

— Dute omule, dute! că dă, trebuie.

Ducîndu-se iar în tîrg, cumpără o bucată de slănină ca de

cu o coadă, și deslegînd de la brîu un curmeiș cu care era legat, o leagă cu el, și o aduse de a țara pe drum, pînă acasă. Nu se mai cunoștea ce e, slănină ori dracu.

— Ce ai făcut bărbate? Incepu nevasta cum îl văzu. Așa se aduce slănină? Cum o mai mîncăm noi, ha? Nu te-a dus mintea că slăcina se festește tărînd-o pe jos?

— Mai omule, vād că încotro mergi, nu faci nici o ispravă. De acum cînd a mai trebui cîte- ceva pentru casă, am să mă duc eu în țîrg; iar tu să stai să îngrijești de treburile de acasă.

A doua-zî dînsa se duse în țîrg să cumpere nu știu ce. La plecare îi zise:

— Vlade, eū mă duc în țîrg. Tu să stai acasă. Veī lua seama de copil, care îl las dormind; vei hrăni gîsca care stă sub pat, și vei bate și putineii, ca să alegi untul.

Indată ce dînsa porni, copilul se trezi. Vlad îl luă în brațe, îl deamerdă și începu a-l netezi cu mina pe cap. Netezindu-l așa, dădu de moalele capului. Crezînd că are vr'o bubă la cap și că de acea plînge, înferbîntînd o sulă în foc, o viri în capul copilului spre a-i sparge buba. Copilul muri pe loc. Taci! că l'am adormit, își zise el, și culcîndu-l în pat, îl învăli cu capîtalul. Mă duc încaltea să scot gîsca de sub pat și să-i dau demîncare, și est o mînea ea, am să bat și putineii.

Dud grăunțe la gîscă, se puse în apropiere de ea și începu să bate putineii.

Tochmai atunci vine un cîne și începu a se hîrîi la gîscă. Plin de necaz, ghetul Vlad svîrli cu putineii după dînsul. Cînelo, vādînd putineii plin de smîntînă, nu fugi, ci începu a-l linge. Atunci de necaz, începu a căuta vr'o sburătură pe jos, spre a svîrli în trînsul, și ne găsînd nimic, smînei capul de la un poloboc plin cu vin ce era în apropiere, și svîrli în cîne. Acesta, mîncînd toată smîntîna cît se învîrli el pe acolo, fugi. Gîsca, sperîndu-se, sbură și dînsa, facîndu-se nevăzută.

De teamă ca oule pe cari le clocea gîsca să nu se răcească, nu se mai luă după ea, ci se duse și se puse în cuibar, în locul ei.

Seara, femeia reîntorcându-se din târg, și văzînd că Vlad nu e nicăirea, începu a-l striga. Nici un răspuns. Dă să se apropie de patul unde clocea gîsca, aude: sss!.. sss!.. sss!.. un sgomot cum face gîsca, cînd e cloșcă. Acest sgomot îi făcea Vlad, care sta pe cuiabar. Nici prin gînd s'o trăsneasă că el ar fi sîsîind. Rădică așternutul să vadă gîsca, cînd colo vede pe Vlad, sîsîind amarnic.

— Da ce cauți în ciubărul gîștei? strigă ea.

— Ce să caut, nevastă! Am dat mîncare gîștei și venind un cîne a speriat-o, și a sburat. Ca să nu se răcească ouăle, m'am suit eu în locul ei.

— Vai de mine și de mine! unde s'o mai văzut una ca asta? Ești afară prostule și neghiobule.

Cînd eși de sub-pat, își puse mîinile în cap, văzîndu-l cu hainele de sus și pînă jos, pline de ouă.

— Doamne! Doamne! multe ți-ai vedea cu ochii cît trăiești. Ai ales untul?

— Da de unde dracu să-l aleg, dacă tocmai cînd hrăneam gîsca, a venit un cîne și era s-o mînînce; neavînd cu ce de într'însul, am svirlit cu putineii după el, și tot nu voia să fugă; abia cu cepul de la poloboc îl putui goni.

— Vai de mine și de mine, o fi curs tot vinul?

— Apoi dă nevastă, nici nu m'am uitat, mai știu, o fi curs. Ducîndu-se la poloboc, îl găsi gol. Începu a se căina, și se văita și a se scărmana de cap. De copil nu-l întrebuse, fiind-că văzîndu-l în așternut, credea că doarme. Văzînd însă că nu se mai trezește, se duse să-l deștepte dînsa. Mare îi fu spaima cînd îl găsi mort și scaldat în sînge.

Se boci, cît se boci ghiata femeie, însă ce putea să mai facă de-acuma înainte. N'avea cu ce-l îngropa și nu știa ce să facă acuma.

— Bărbate hăi, zise dînsa, ai făcut posna, de acum îi făcui, trebuie să-l îngropăm. Du-te la cumătru și-ți viră capul pe muncă pe ceva, pentru a-ți da cîteva parale spre să înmormînta.

Ajungînd la fundul grădinei lui cumătru-său, dădu de o

spărtură a gardului; își viră capul acolo și șezu pînă seara. Iliasa văzînd că nu mai vine nici cu un rezultat, îl luă din urmă. Cînd colo îl găsi cu capul în gard.

— Da bine, bărbate, ce ți-am spus și ce ai făcut?

— Ce să fac? n'ai spus să vin la cumătru și să-mi vir capul pe ceva? Am găsit spărtura asta și aici mi l-am virat și eu.

Trimețîndu-l acasă, se duse ea la cumătru-său și îi spuse toată împrejurarea. Acesta îi dădu parale cum și o mulțime de lucruri trebuitoare la înmormîntarea copilului. Intorcîndu-se acasă făcu toate pregătirile obicinuite la îngropare, și scoțîndu-și mîncarea la foc, pentru a face pomană, trimisă să vină popa spre a duce mortul la groapă.

Înainte de plecarea mortului, zise lui Vlad.

— Bărbate, rămăi tu pe urmă și taie niște mărariu și niște pătrunjel în borș, apoi trage ușele și vino după mine.

— Bine nevastă, așa voi face.

El avea o cățea, care o cheama *pătrunjica* și un motan, care îl cheama *mărariu*.

Iudată ce porni mortul din ogradă, prinsă cățeaua și motanul și-i taie; iar capul cățelei și coada motanului le puse în oala cu borș. Apoi scoate ușile din țîtină, le leagă cu un șurmețu și luîndu-le în spinare, porni spre biserică. — Ca să meargă la biserică, trebuia să treacă un piriu, peste care era punte.

Ajungînd pe punte, se uita în apa pârîului limpede ca cristalul, și-și văzu chipul. Ah!.. își zise, de cînd m'am însurat, în oglindă nu m'am mai uitat, să-mi văd chipul. Și cum tot se tot suceea și se tot întorcea, cu ușile în spinare, de odată căzu în apă. Noroc că n'a fost apă adîncă, căci alt-fel s'ar fi loecat.

Popa, îngropînd copilul se întorcea cu tot norodul, să mîsluce pomană.

Totți rămaseră incremeniți cînd ajunseră la punte și văzură pe Vlad, tăbircîndu-se cu ușile în spate prin apă. Alergară ei o cîțiva oameni, și îl scoasă la mal.

— Da ce ai făcut bărbate?.. ce ai căutat prin apă cu ușile în spinare?...

— Ce se caut, nevastă! n'ai zis să trag ușile și să vin după tine la biserică?...

— Bine prostule, eu ți-am spus să le tragi, adică să le închizi, da nu să le iai în spinare. Of! Of.

Ajungând acasă, femeia întinsă tocul în bățatură, așeză mlaucarea pe el, și poftind tot norodul la masă, făcu loc popii la capul mesei după obicei.

Cel întâiu fel de mâncare adus, fu borșul. Cum îl gustă popa zise:— da bun borș, gustosul. Și, umblind cu lingura prin fundul strachinei, dădu de capul pătrunjicai.

— A!.. aista-i borș de miel, de acea-i așa gustos.

— Ce spui părinte de borș cu miel, începu Vlad, care sta la spate-l. Nu vezi că capul acela e al cățelei mele, a pătrunjicai?... Are și mărariu, caută mai la fund, că e coada moștanului meu, a lui ghetul mărariu?..

Auzind popa așa, începu a stupi și sări de la masă împreună cu tot norodul de prin prejuru-l.

— Te las sănătos, Vlade, îi zise și femeia chiar atunci. Mă duc peste nouă țări și peste nouă mări. M'ai făcut de rta, mi ai prăpădit tot ce am avut de la părinți; mă duc încotro mă va îndrepta Dumnezeu.

(Banca. jud. Tutova.)

GR. COATU

—●—

Omul și Scorpia

Se zice că în vremurile de demult, foarte de mult, de ctod minte nu se ține, omul a voit să încerce și să numere cîte vămî sînt pe lumea cealaltă. Așa că s'a dus la scorpie, și spuindu-l cea ce voia, ea i-a făgăduit că-l va purta în spinare în toată călătoria, iar omul, ca drept plată, să-l dea cîte-o para de fie-care vamă.

Învaindu-se amîndoi, scorpia a luat pe om și l-a condus, band de fie-care vamă plata cuvenită de o para.

Omul, cînd a plecat, și-a luat cu el patru-zeci și trei de parale. Ați mers cît ați mers, și s'ați și înapoiat, cînd mai avea o vamă, cea de pe urmă; de-l arunca afară, nu mai avea nici o para. Atunci, el s'a rugat de scorpia să-l arunce afară cît atunci îi va da și acea para de pe urmă.

Scorpia crezîndu-se pe vorba omului l-a aruncat afară, iar el ca să nu mințea scorpia, căci era un om drept, a scos cutitul de la brîu și a tăiat de pe talpa picioarelor cîte o bucișcă de carne și le-a aruncat în gura scorpiei.

Scorpia cînd a gustat din carnea omului, a zis: „Nu știam că ai așa carne dulce, că nu mai scăpai“.

D'atuncăa omul nu are talpa dreaptă la picioare, ci covorâtă; dar s'a și învățat minte că, cînd moare cine-va îi pune patru-zeci și patru de parale pe pept, că la casă să învieze, dînd o sorocî Dumnezeu, să aibă a plăti toate vămile.

(1890 Județul Teleorman).

Alex. Cristu Popescu.

Minte a femeii

Cine nu știe cît de înțelept și procopsit a fost împăratul Solomon, căci ea el n'a mai fost altul pe lumea asta „albă“.

Și de înțelept ce-a fost, poporul nostru i-a zis *priminte Solomon*, adică *prea-cumintele Solomon*.

Dar cît de înțelept ar fi omul aista, tot nu poate împaca pe toți de-o potrivă. Așa și priminte Solomon, nu să prea împaca cu maică-sa. Mai ales ea, nici de loc nu se purta bine cu fecioru-sen; mereu îi tulbura treburile și liniștea lui, mă rog, îl făcuse pe Solomon, de să fugă încotro a vedea cu soțul, că-I era groază de ea.

Cu toată înțelepciunea și priceperea lui, nici c'a putut s'o ducă la cale pe această femeie strașnică la inimă și avană.

Văzînd că toate cercările lui sînt fără isbîndă, se ferea din calea ei, ca doară nu l'a mai amări.

Intr-o zi, cum sta el pe gînduri, ce-l trăsni prin minte? Să cîntărească mintea maică-sa, să vadă ce minte straşnică are, de el nu o poate odovăe (Îndoi, dovedi).

Şi îndată a luat un cîntar, şi de-o parte a pus, în felul lui, mintea maică-sa, şi de ceia parte a prins a pune la bucăţi de aur, ca să cumpăniască; şi lucru ciudat, nici de loc nu se potrivea la cîntar cu mintea.

Şi crămăluindu-se Solomon aşa, îi veni în gînd să cîntărească mintea maică-sa — să mă ertaţi de cuvînt prost — cu un spurecat de om, şi mintea a tras *tot mai puţin*.

Tocmai cînd Solomon aflase cit e de uşoară mintea femeiească, iacă dă maică sa peste el, şi văzîndu-l cu ce-şi face el de lucru, l-a întrebat:

— Ce faci tu aici? zici că eşti înţelept, apoi cu de acestea să umblă?

Solomon să ruşina de fapta lui îndrăsneată, cîrni din nas şi nu vru să spue adevărul. Dar maică-sa de firea ei scoditoare, nu l'a lasat pînă nu l'a spus.

— Să mă erţi mamă de îndrăsneala ce-am făcut şi de îndrăsneala la care mă sileşti, amu. Am cîntarit mintea ta să vad cit a trage, şi amu uită-te singură că nu trage mai mult.

Şi cu aceasta Solomon a răpus-o.

Țaranul nostru mai zice: C'asa-i femeia:

Poale lungi şi minte scurtă,

Judecată mai mărunta

Cap legat, inima 'ncinsă

Şi de minte necuprinsă.

S. Teodorescu-Kirileanu

(Anzită de la Păvălina Catrinaru din Holda c. Broşteni j. Suceava, mi-a spus-o ca să-mi dovedească uşurinţa minţii femeieşti).

Bucătăria țaranului

8. Pînea

Pinea, pita, pkită, pcita, pitan, pkitan, kitan ori *pcitanul*, mai născă odată nu se face în casa țaranului de la munte. Cei de la șes, rar de tot, o fac și prin casele lor. Ea se cumpără în țarg, de la crișmă, și de la dugheană.

Țaranul mînuică pînea numai la ocazii: la praznice, cînd lucrează la jldan, la panahizi, la morți, la cumătri și a. Sînt oameni în munte cari cu aniș nu vîd pînea și pot afirma cu siguranță, că sînt și de-aceia, cari nu-î cunosc gustul.

Pentru pînea țaranul are un fel de cult. Din pînea se face *grîjanie* (împărțășania), și *nașura*; cu ea se conduce mortul în groapă; în pomene; din făină de grîu se fac și *parastasele* după oel morți; cu pînea și sare se iese înaintea împăraților; cu pînea se zvîrle peste nuntași și mire cînd vine de la cununie; cu pînea și mîez de nucă se hrănește *spiritușul*, cu care țărășii fac farmece și poartă pe ibovnicii calări pe prăjină; cu pînea și mîez de nucă hrănesc *căpctnișii* pe oameni de-î ingrașă și-î mînceau fripti; pînea se pune *ursitoarelor* ca să *ursască*, să mîncească, viața copilului să fie fericită; pînea se duce *rodinii* la țărășii ce-au născut; pînea îndulcită cu mîere se dă mirișii la cununie.

În fine cu pînea se fac multe obiceiuri la nuntă, la născare, la moarte și în viața țaranului.

Pînea e fața lui Hristos; cine o bajocorește are mare pacat. Dacă mîncînd pînea cad fărîmăturile, strînge-le și le zvîrle în țarg, că acolo e loc curat, nu le calca în picioare, că păcătuești.

În rugăciunile lor sâtenii se roagă cu mare evlavie pentru pînea, ca D-zeu s-o reverse cu înbelșugare în lume. Sculîndu-se de la masă el mulțămeste Tatălui ceresc așa: „mulțămescu-ți pe, Doamne, și de pînea și de sare și de darul sfinției tale”.

Cînd pînea se face în casa țaranului, facerea ei e ca a

malaiului, cu deosebire că pentru a crește, se pune în ea zamă de floare de hămei sălbatic, feartă cu ceapă roșie.

Pinea o face ori o cumpără țaranul numai cînd are a face ceva de samă.

9. Colacii.

Colacii se fac la pitării. Gospodina îi face numai la anumite ocazii. Colacii se fac din făină de grîu. În sara Sf. Vasile se dă plugarilor colaci și colăcei - colaci mici.

Colacii se fac așa: să le făină de grîu, [cumpărată ori obținută din grîu măcinat] se cerne prin o sită deasă, se plămădește de colaci cu aluat anume pregătit, ori cu tăcea din țirg, și cînd plămădeala e gata, se frămîntă bine aluatul și se pune la loc cald, la dospit, ca să dospească bine. În vremea cît aluatul se dospește, se dă foc cuptorului. Aluatul dospit se pune pe o masă presărată cu făină, se taie buțele, se fac boțuri rotunde, apoi li se dă forma lungă și în urmă se fac rotunzi. Unii colaci se impletesc în două ori în trei, ba și în patru. Cînd cuptorul e potrivit de ferbute, colacii se vîră în cuptor, după ce se muruește (se unge) cu murueală făcută din făină de grîu muetă în apă gălbucă, în gălbenită cu zamă de șofran^{1]} ori dacă e în zile de fruct, cu murușală din gălbănuș de ou.

În cuptor se dau cu lopata. Cînd colacii sînt copti, se scot afară, se lasă de se răcesc, și se împart la plugari, ori se face cu ei treaba pentru care sînt meniți.

Colacii sînt de trei feluri: mici, mijlocii și mari, de pușcă colive, cînd se fac panahizi. Colaci mijlocii se dau în unele sate preotului cînd umblă cu arjunul [ajunul], la Crăciun ori la Bobotează. Colacii mijlocii se dau și flăcăilor la Sf. Vasile, cînd umblă cu uratul. Acești colaci se dau mai ales cînd la casa, la care se ură, este vre-o fată mare.

1]. Murueala aceasta cum și șofranul - o plantă - se cunoaște numai în unele părți.

Colaci marii due însurăteii cînd merg la părinții fetei de sate primară. Colaci de botez și de nuntă, ce-i due cumătrii nașul copiilor ori finii la nași, sînt tot colaci mari. Colaci mari se comandă anume la peitării din vreme.

Cu ei nu dau colaci de botez, îngreue trecerea prin vămile războiului a sufletului celui ce moare. Colaci mari se pun și ca postament pomilor ce se fac la panahizi, la praznice și la pomenile morților.

De colaci se bucură mai mult fețele bisericesti; feciorilor de popă li se zice în bătae de joc „colacarii”, și fetelor „colăcărițe”.

M. Lupescu.

V î n t u l

Vîntul e un flăcău frumos și zburdalnic, a cărui locuință e în văzduh. El șede cu mama sa și e neînsurat. De cînd lumea caută să se însoare și nu mai poate. Cînd e ostenit de alergat prin lume după însurătoare, șede acasă de-și caută de gospodărie, și atunci în lume e liniște; cînd îl părăsește tuea însurătoare iar o ție prin lume, și atunci bate vîntul.

Multe pățește el alergînd lumea în larg și în lung: ori se scîrbe de pari ascuțiți, și de-acea nu-i bine, cînd face gard să ascuți pari la amîndouă capetele; ori îl străpunge - îl înțughie - cineva cu cuțitul și de-acea nu-i bine să ne răstim la vînt cu cuțitul, că deși ni se pare că dăm în vînt, junghiem însă un suflet de om, lasat de D-zeu spre binele și răul lumii. Cînd i se întîmplă ceva de rău îl lecuește mă-sa.

Folosasele ce avem de la vînt sînt multe: el poartă norii de ce aduce ploaie, el mină sloatele pe păduri și mări de nu știe sămănăturile, el ne răcorește fața, vara, cînd arșița soarelui ne pîrlește și ne arde, vîntul poartă corăbiile pe mări și curăță văzduhurile de neurătenii și răutăți.

1) Deral de însurătoare — ceasul însurătoarei.

Vîntul sună clopotul pus de Alexandru Machedon de-amurg dealurilor, în care sînt închiși căpcii, care vor eși la viața mea de apoi să prăpădească suflarea omenească de pe pămînt; pe aripele vîntului se urcă sufletele spre raiu ori în pînă de ajung la vîmile văzduhului; pe aripele vîntului călătoresc zmeii și paracii care se luptă cu Feți-Frumoși și Năzdrăvanii povestelor. „Ca vîntul și ca gîndul” te poartă caii năzdrăvani cînd purcedeai să cauți pe aceea ce îți doria.

Cînd vîntul suflă cu putere și vreme multă, jelește un suflet care s'a spînzurat ori s'a înecat.

Mai marele vînturilor e flăcăul cel frumos.

Vîntul nu bate numai în cerul Domnului Dumnezeuului nostru, în raiu, unde locuiesc sufletele dreptilor și în moșmînt, unde sălașluște toată suflarea, bogatul ca și saracul, împaratul ca și soldatul.

Semnele de pe care se cunoaște cînd are să bată vîntul sînt: Cerul roș cînd asfințește soarele, și cînd visezi noaptea șerpe.

Vîntul suflă ori mai încet ori mai tare.

Cînd vîntul suflă foarte încet, de ne dezmiardă fața cu suflarea sa, aducîndu-ne mirosul florilor și răcorindu-ne de căldura cea mare a soarelui, avem *abureala*. Abureala nu e primavara și vara.

Cînd el suflă mai tărișor, de poartă frunzele copacilor și suflă fulgii de pe jos, avem *vîntișor*.

Cînd vîntul suflă de poartă crenguțele copacilor avem *vînt*, de poartă cracii mai groși și suflă colbul de jos e *vînt mare*.

Cînd vîntul vine repede și puternic de rupe cracii copacilor, de strică stoguri și descopere casele, atunci avem o *vîntoasă*.

Furtuna e vîntul însoțit cu ploae, trăsnete și fulgere. El face mari stricăciuni.

Givornița e un vînt însoțit de vicol și omăt. Givornița se mai zice și vijelie.

Civaf se zice vintului puternic și rece ce suflă iarna de-
sus țara muscalilor, și care însoțește dese ori zapada.

Virtejul e un vint ce se formează vara în vreme de secetă
și care suflă numai pe anumită porție de loc, învîrtindu-se
și formînd niște sururi (trombe) lungi în aer. Virtejurile ia
cu ele diferite lucruri mai ușoare ori mai grele, după tăria
pe care se formează.

Virtejul e un vint stăpînit de dracul. Pe unde se vede un
virtej este în mijlocul lui și un necurat. Cînd dă peste cineva
pe virtej trebuie să-și facă cruce, să fugă ucigă-l crucea.
Cine știe și are meșteșug, poate prinde pe dracu din virtej.
Prinderea lui se face stupind în virtej de 3 ori și legînd cu
un bricinarîu 1) 3 noduri îndesate. Cînd virtejul trece, rămîi
cu dracul legat de bot ca cum ai ținea un cal de căpăstru.
Atunci de știi cum, și de ești om purtat în lume, îl poți face
pe dracu să te îmbogățească, fără să fi a lui; de nu, te
plătește.

O dată, peste un om pățit și purtat în lume, dă un virtej.
El, după cum v'am spus, prinde pe dracu cu bricinarîul.
Dracu intră la tocmală cu omul, că ce să-i dea să scape?
Omul îi ceru: să nu se amestice în trebile lui, nici el nici
onoratiil lui, să nu mai vie prin meleagurile acelea cît a fi
lumea, nici el nici ceata slugilor lui, și să aibă voce a scoate
de la poire trei suflete. Dracu crăpa de ciudă, și se ruga de
om să nu-l chinuiască cu fleacuri de aste, ci mai bine să-i
dea 2 saci de galbeni. Omul nu primi și tirîta pe dracul să-l
ducă la biserică să-l călugăriască. De teamă să n'o pată cu
omul, se legă să țină cele 3 cereri ale omului și de-atunci
pe meleagurile acele nu mai vezi răutăți și mișelii.

Altă dată, dă un virtej și peste un om mai lacom și mai
reputat în lume. El știa cum se prinde dracul din virtej și
cum v'am spus, numai ce-l prinde. Dracu făgădui omului
3 saci de galbeni ca să-i dea drumul, și omul — lăcomia se

1) Bricinarîu se cheamă așa ce o petrec țarani prin bata ismenelor
și a cioarecilor.

vede că l-a povătuit așa — primi darul de la dracu. Cum s'a văzut dracu slobod, pe ici i-a fost drumul, iar omul clud a căutat în saci să vadă galbenii, a găsit găinați de găină.

Virtejurile cînd dau peste copii mici le face mult rău. În unii copii dracul din virtej intră și aceste suflete sînt pe vecie ale lor.

Cînd vezi un virtej că să apropie de tine, fă-ți cruce și stăpește, că el fuge.

Vînturile rele sunt niște vînturi însoțite de duhuri nocive. Ele bat numai prin anumite locuri. Cînd peste un om dau asemenea vînturi, îl inebunește, îi strimbă gura și nasul, îl muștește, îl împodobește cu bube rele, în sfîrșit un om peste care dau asemenea vînturi, teafăr nu scapă.

Omul peste care dau vînturile rele se *vîntuește* (are vîntueala, s'a vîntuit).

Cînd animalele se *vîntuesc*, căci nici ele nu scapă de vînturile rele, apucă cîmpii și nu le mai găsești.

Cu vînturile rele umblă mai multe ori *Ielele*, care fac omului multe rele — peste un om care a dat ielele să zice că l'a *vîntuit Ielele*. „Lua-l-ar Ielele“ înamnă că pe cel ce să blăstămă, să cadă mînia acestor zine rele făcătoare.

Vîntul turbat suflă sus, sus, de-asupra vîntului istuî-lant. La el nu ajunge de cît ciocirlia. Cînd ea dă peste vîntul acesta, să coboară jos, turbă și dînd peste ea un cîne o minîncă și de la ea să umplu și dobitoacele celelalte și chiar omul. — Vîntul turbat nu suflă nici odata pe pămînt, că de-ar sufla, numai oameni și dobitoace turbate ai vedea.

M. LUPESCU

1). Credințele acestea despre vînt le-am cules din satele: Broșteni, Bogdănești și Spătărești, județul Suceava.

Descîntece

De bubă, de grumăzare și alte uramuri.

Desculătoarea repetă de trei ori: „Rogu-mă de sf. Sîmbătă, sf. Duminică, sf. Luni, sf. Marți, Sf. Mercuri, sf. Joi, sf. Vineri”, apoi zice: Ești buba bubelor, puiul ciumelor, din averii capului, din fața obrazului, din lumina ochilor, din albul ochilor, din măduva dinților, din trup, din cuvîntu-I, din brînei, din picioare, din cap, din inimă: *repasate — părăsete* ca roua de soare în tărîmurile goale! că cu mătura te mătur, cu cuțitul te spintec, cu peșița lui Hristos în mare te arunc.

Bubă leneoasă, bubă obrintioasă, bubă șferbintioasă du-te de la om din oase. *Repasate — părăsete* ca roua de soare în tărîmurile goale. Ceas slab, cu orbanțu, cu pojiar și cu nimați, cu potcă vie și cu nimați, vă (mergi, du-te) ca roua de soare în tărîmurile goale

Ca de maica sfința și fiuțul, de tărîa cuvîntului, de a des-
tutecului sfînt, ca de maica sfință și fiuțu, *lupare* cu bubă
cu vînt, cu ceas slab, cu minătură, cu blăstăm: vă ca roua
de soare în tărîmurile goale; că cu mătura te mătur, cu cu-
țitul te spintec, cu peșița lui Hristos în mare te arunc; cu
sufu te suflu, cu scupit te scup. Vă ca roua de soare în
tărîmurile goale.

Vînt alb străpungoi, roșu, galben, vinăt, verde, de răsărit,
de apus, de mează-zi, și mează noapte, ești din capu-I, din
picioare-I, din minți, din șele, din măruntaie. Grumăzare albă,
roșie... 1) spurcată, necurată, obrintioasă din grumazi, du-te
ca roua de soare în tărîmurile goale.

Marsei în pădure roșie, tăieți rudă roșie. Cînd dădui cu
săcere roșie să ciuntăm grumazare roșie din grumazul lui X.;
grumazare albă... năsădită, perî din trupul lui.

1) Se repetă ca mai sus, spunindu-se „grumăzare” în loc de „vînt”.

Friguri bolundare, friguri boale de lingoare, vărsat negru... duceți-vă în codrii pustii, de pe om și trupul și singele lui, că cu mătura vă mătur... (*se repetă ca mai sus*). Ametală, întuneceală, nădușală, buimăcăală, beție, surzie, năucie, hîreți, tusă, ghuunghiū, vînt, bubă, *schelîta*, *ulărită*, sîfirciū, tremurare, armurare, vînt cu minăcură, cu blăstăm de la *vrașmaniso*, va ca rona de soare în țărmurile goale. Să-î fie leuca tăria cuvîntului, descîntecul sfîntului, maica și fiutul, vin strecurat, tîpoiū de grîu curat, argint spălat, aurul strecurat, soarele curat. Tatăl, fiul, bunul D-zeū carele l-a luminat și l-a botezat să-î fie de leac, să rămînă vindecat cum mă-sa l-a născut, cum a fost de la început. Eși bubă albă din grumazl... Să eși bubă din pođ, din codru, din riū, din grîu, din noroiū, din vîi. Eși bubă din vale, din cale. Să eși bubă Vă'n vînt, ca rona de soare în țărmurile goale. Bubă lenioasă, bubă obrîntioasă, din port, din cuvînt, eși, fugi! Din deochetură de muere, de fată, de barbat, de romin, de ungur, de neamț, de sîrb, de armean, de grec, de turc, de muscan, de italian, de spurcat păgin (jidan). Eși părăsete ca rona de soare în țărmurile goale. Să eși din plîns, din rîs, din amărălă, din voie bună, din somn, din trezie, bubă cu zgaibă, bubă cu vînt, bubă cu smîncitură, bubă cu poteă, bubă cu orbal, bubă cu săgeți... eși și perî ca rona de soare în țărmurile goale. Nu-l orbi, nu-l bolunzi, nu-l fulgera, nu-l săgeta, nu-l întepa, nu-l înghîmpa, că nu-l de a te adapare, de a te cînare, de a te prînzire, nice de a te alinare, precum nici de a te purtare. Nu bate ca cînele, nu cîrcii ca găinele, nu boncâni ca vîntul, nu vijui ca apa, nu tremura ca varga; cu cuțitul te spintec, cu mătura te mătur, cu pelița lui Hristos te arunc în mare. Eși din cap... din toate din asîmănare, în fundul mării te așează, te alină, te odihnește, că acolo (îl) locul și rîndul. Ascunde-te de toate insectele, gonguțele, rîmele și vermit. Ascunde-te cum s-aū ascuns tăul celm are cu gunoaele sale de pe apa cea vihoare (unele descîntătoare zic vihoare). Și te ascunde ca apa Iordanului în fundul pămîntului. Cum nu are putere să răsară grîul de vară din țărmurile

mare goale nesămănat nici un fir, pînă-l lume să n'abă putere
 să mai iutorel în om luapoi. Blăstăm, minături, du-te cloco-
 tede la țarmuri de mări ca vrabia, mierla, sturzu, ca rîndu-
 șii n'cuibul său. Cum își întore păsările oule 'n cuib cînd
 sîntou, așa să te întorel din oasele lui X. Du-te clocește în
 muntii mării, pe acolo-ți fie locul — Du-te, sboară în munții
 Hațegului, precum a rămas găacile de păsări în cuiburi, așa
 să rîndi și tu (boala) prin pietre și stanuri.

Un om negru cu o fată neagră despletită, cu corbaciū
 negru, cu 2 pogăniei negri; un om negru cu o fată neagră,
 cu unie și cu jug și răsteiele negre; tînjala, tileguța, plug
 și leate negre, a mîrs avînd după nu sat tot descîntînd, trîgînd
 oasă neagră, să nu între acolo ciurma 'n sat. Să fie omul
 precum ca precista, ca soarele, că D-zeū l-a luminat; din focul
 să mîlîns să aibă leac ca maica sfîntă și ca fiuțu, să fie să-
 ceta și cu leac ca și D-zeū ce l-a dat.

Mă rog de doamna și sf. Duminecă, sf. Lună... de sf. Sim-
 on și de toate la olaltă, zile rugătoare, închinătoare, de a
 închinăciune și alinare, slujbe și botezare. Ducă-se de pe
 mîntu în codrii pustii, în codrii Hațegului, unde cocoși roși nu
 mîntă, vacă neagră nu rîjește, săcure nu ciocănește, fete chică
 nu sopletește, pasări nu ciuciulește, om pe D-zeū nu pomeneste.
 Acolo să mergi să te răsipești, de om să te ferești ca de maica
 sfîntă și de sfîntu. Mă rog de doamna biserică, de d-na Psal-
 ter, de Apostol, de Evangelie, de clopot, de bufariū, de ca-
 lăușu, de țingalău, de vinul liturgiei, de tîmte, de chidelniță,
 de sare, de fumul tîmiei, de prescure, de dar, de altar, de
 busuioc și feștnice, de străni, de pistol, de antimis,
 de potir și amvon, mă rog de a lor slujbă, închinăciune, în-
 chinare, înălțare, de a toacei, de a bisericei, de a apeii, de a
 pîndului, de a frînzei, de a erbei, de a zorilor de ziuă,
 de a luceafărului, de a stelelor, de a lunei, de a luminei, de
 a cerului cu suflete, de a raiului cu dreptii, de a soarelui, de
 a Protoenului, de a sf. Petrului, de a lui D-zeū slujbă, închi-
 nare, înălțare, închinare, botezare, sfîntire, iordănire, po-
 menire și de a mea descîntătoare. Ducă-se de pe aicea ca

roua de soare în tărmurile goale. Du-te că te mîna din poron
 lui D-zeu, trei sf. Ierarchi: Vasile, Grigore și Ioan, cu doi
 sf. Arsenii, cu maica sîntă, cu Ioan Botezătorul, cu Precie
 cu apă botezătoare care a luat prapore, cădelnița și a tenc
 muntii cei pustii. Cu preseura, cu sfeșnicile slujind, botezînd
 cîntînd, mîntuind și izbăvînd oamenii de cei răi. De poron
 Paștilor, a sf. Georgiului, de a Amparelui și a Rusaliei,
 sf. Petrul, sf. Maria, sf. Foca, Mărina Măcinică - Ticăte
 Circovul pasărilor—Filimon, sf. Andrei, sf. Vinere, Igă
 Simedru, Strehenia, Haralampie, Anton, Precup, Crăciun
 sf. Miculae, Sava și sf. Barbura, Cununa anului, sf. Toada
 Marele Vasalie, Capul primăverei Sîmbăta de Paști, Constan
 tin și Elena, și Sînzenele; Achim, Nicodim și Ana; Maria
 Magdalina, Iacob și Solomie. Ducă-se de pe om buba, no
 zul, ura, boboanele, miiturile în codrii Hațegului. Du-te vi
 cu nebun vînt, cu ciurma, vînt cu vîntoase, vînt cu șolomei
 vînt cu foaș, cu șercan, cu rosuri, cu mînători, cu bobonit
 fermecători. Fugi de pe om ca roua de soare în tărmore de
 mare goale. Fugi! fugi! fugi! (Descîntătoarea scupă la
 dreapta și în stînga) cu a tuturor sfinților rugăciuni ispră
 te-l Doamne.

Descîntecul de la mine, leacul de la D-zeu. Amin!

(Din Vașcău, Comitatul Biharului, în Transilvania)

Vasile Sala,
 dascal român.

DE STRÎNS

Mi s-o pornit X. de acasă pe cale, pe cărare, gras și frumos
 dar la mijlocul drumului mi l-o întîlnit strînsu cu strînsu
 moroiu cu moroaica, potca cu potcoaica, sburătoriu cu sbu
 rătoroaica, diavolu cu diavoloaica, și jos trintitu-l-aū, carnea
 morsocăitu-i-aū, ochii paingănit-u-l-aū, sîngele otrăvitu-l-aū
 spetele încordatu-l-aū, peptisoru rădicatu-l-aū și în chip de

...lasatu-l-a-ă. El tare să mai vaicara și plîngea, dar nimenea nu-l vedea, nimenea nu-l auzea. Maica Domnului din ceri-
 u-ă văzută și la el în cîrjă de aur s-o pogorît și l-o zis: taci,
 te va-ăta ci du-te la baba X. că ea ți-a descînta și leac ți
 va da, cu acul a împunge și a străpunge pe stînsu cu strî-
 năla, moroiu cu moroaica, potca cu potcoaica... (etc.), și
 peste ostrov de mare l-a arunca, că acolo ele a-ă pat de dormit,
 leac de mincat și sînge de adăpat. Cum baba te-a descînta,
 tu ți s-a desgălbeni, ochii ți s-or dispaingăni, spetele ți
 s-or discorda, peptişoru ți s-a îndrepta, sîngele ți s-a diso-
 rdat, carnea la loc ți-a veni și pe urmă ai să rămîi curat
 și lumina-ă ca argintul strecurat și ca D-zeu sfîntul ce te-o
 va-ă. Descîntec de la mine și leac de la D-zeu.

Se descîntă cu un ac ori cuțit într'un vas cu țîță, untdelemn. sau
 cu un sineală de copii în trei zile una după alta, la sfîrșitul luminei.
 Se se da de băut copilului, ori se freacă pe trup de e descîntat în
 untdelemn.

Spas de Dumitru Gh. Chimu, din satul Luceni, comuna Stîncea județul Iași.

Cules de I. T. POPOVICI

Di cîn mîntucl cocostîrci șărki și broaști.

Amu Dumnedzău o făcî tîti doghitoacili și tîti gîngăniili,
 cîtu pi pămîntu ista. Da Dumnedzău, e-ă gînesc oi și Dunja-
 cîstrel știt, o făcî și șărki și broaști. Da amu nu știu ci
 cîstrel ai-l ci făcî lu D-dzău șărki și broaștili, ci s-o minié
 și oi, și li-o lua pi tîti și li-o pus într'o ladă. Da si vedi ci
 cîstrel nu Iara lăcătî, nu Iara meștirî, di eș cari-s amu, di
 si pi dracu ț-a-l faci, da înc'o lacatî. Ci si faci Dumnedzău?
 cîtu nala, ca și omu cari-l măi mari pisti cei măi nicî, avé
 și si credincioș pi lîngî el. Da pi cini amu si pui el si-l pă-
 cîstrel șărki și broaștili din ladî? Stă el, si gîndești, si su-
 cîstrel si kitești și la urma urmi dzici: Numa cocostîrcu a ci
 cîstrel si pădzascî răutățili este. Nu stă mul(t) la chiteali,
 și si on chitic, o și trimes D-dzău dupa cocostîrcu si vii si

s-apuci di treabî. Dumnedzâl dupa ei li-o pus pi tati in ladi o inchidi cu capacu și puni pi cocostire si șadi pi capac, și si alvi griji ca nu cumva si scăpi v-o gînganii. Amu si vedea el cocostireu s-o dus pîntre dînsu. Pîni si umbli el, cel din ladi, *tulca* băeti, și pi icl țî-i drumu și ca mîi ba si del cu cocostireu.

Dumnedzău dac'o vâdzut așa, l-o blastama(t) pi cocostireu, cît a ei el ș-o trăi si stringi șarki și broaștili și si li pîiari in ladi.

Și di-atunci, oamini bunî, umbli cocostireu după șarki și după broaști si li mininci.

(Auzită întocmai de la C. Stupeanu, din comuna Belcești, jud. Iași)

A. VASILIU

HAGIOGRAFIA POPULARĂ

II. Sfîntul Dumitru

Sfîntul Dumitru era un cîoban, ce-ș avea turma în mijlocul unui codru mare.. El nu nu știa că mai sînt oameni. Cînd se ruga lui Dumnezeu, se ducea la o cîoată și sîrînd de trei ori peste dînsa, zicea: „aceste sînt a tale Doamne”, și mai sîrînd și a patra oară zicea: „asta este a mea, Doamne”. Apoi se ducea după turmă.

Intr-o noapte a visat că mai sînt oameni ca dînsul, și dimineata a pornit ca să vadă și el pe cel-lanți oameni. Cînd s-a întimplat, era într-o sîntă Duminică. El mergînd dădea de-a dreptul: peste ape, peste rîpe, fără să pice în fundul rîpei și fără macar să se ude, cînd trecea peste ape. În sfîrșit a ajuns într'un sat. El vîzînd că mai mulți oameni se luau într'o casă și nu mai es, a întrebat de unul, eă ce casă e aceea? Acela l-a răspuns, că-i biserica. S-a dus și el la biserică. Da el vedea la oameni un fel de gîmuete (desagi) pe spate. Atunci ș-a umplut și el un sac cu pae și și l-o pus în spate, pentru ca să fie și el ca cel-lanți oameni. Ș-a intrat cu sacul în spate în biserică.

Oamenii îi zicea să lopedu sacul, ș-apoi să între în biserică: dar el îl întreba, că el de ce nu-l leapădă. Oamenii credeau că e nebun. Ceea ce vedea ciobanul la oameni, era pacatele lor. El le vedea, dar oamenii nu, căci erau păcătoși. Toți oamenii și toate femeile rîdea și șopteau în biserică, afară de cioban, care ședea ca sfîntul. Într-o strană ședea diavolul și-l însemna pe toți acei care rîdea și șopteau în biserică. Da el văzînd că ciobanul nu face nimica și n-are să-l poată înșurubina, o apucat cu dinții de o pele de bivoli și trîgînd odată scapă una .. Nime n-o auzit și nime n-o văzut: da ciobanul stînd și auzînd, o ris. Atunci l-o însemnat și pe dînsul diavolul, c-o ris în biserică. Cînd s-o întors înapoi și trecea peste rîpe, se cufunda pînă la genunchi și în apă intra pînă la glezne. El văzînd c-o greșit înaintea lui Dumnezeu, s-o hotărît să nu mai easă la lume, că-i plină de pacate.

După mai mulți ani l-o găsit oamenii mort în stîna, fără să îl putrezit. Apoi l-o îngropat, și în locul stînei o făcut o biserică; ear pe dînsul l-o cinstit ca pe sfînt după cum este și astăzi.

N. TROFIN

(Auzită din gura lui Enache Ciobanul din satul Ghergheleu).

III. Sfîntul Ion

Odată nevasta unui om a născut un copil. El a luat copilul și s-a dus cu el prin lume ca se găsească pe cineva care să i-l boteze. Cum mergea pe drum, iată că întîlnește pe S-tul Ion stînd lingă o apă, și S-tul l-a întrebat pe om de ce umblă; iar el i-a spus că caută pe cineva care să-l boteze copilul. S-tu Ion a zis că i-l botează el, l-a luat din brațele omului și l-a botezat lingă un pom.

Ca dar i-a dat un toiag, un fluer și o vacă, însă pe toate le a lăsat lingă pom, ca să le ia băiatul, cînd s-a face mare.

Cînd era de 17 ani băiatul, tatăl seî i-a spus cum a fost

botezat lângă pom de S-tu Ion; atunci el a plecat de la părinți și ajungînd la pom a găsit toiagul și fluierul. A plecat cu acestea mai înainte după urma vacii și a găsit o cireadă a cărei păzitori erau trențeros îmbrăcați, și copilul a întreat a cui este cireada, iar păzitorii au răspuns că este a unui om.

S-a dus mai înainte băiatul și a găsit altă cireadă, ai cărei păzitori erau îmbrăcați ceva mai bine, și a întreat și acolo că a cui este, iar ei i-au răspuns că este a unui om.

S-a dus tot mai departe și a găsit altă cireadă, ai cărei păzitori erau îmbrăcați bine, numai cu postav. A întreat și aici a cui este, și vaca dăruită de S-tu Ion era aici. Ea cum a văzut stăpînul, l-a cunoscut și i-a zis că de ce n'a venit mai de mult că tare îl doria. Ea i-a spus stăpînului că are un boi, care îl va omori cum îl va vedea, de aceea l-a ascuns și cînd a venit boiul, mama l-a trimis spre răsărit spunîndu-i că acolo este omul și el s'a dus, însă nu l'a găsit. Cînd a venit de acolo, l-a trimis spre apus și nu l'a găsit nici acolo, iar cînd boiul era ostenit de drum, mama lui i-a arătat omul.

Atunci boiul i-a zis că a avut noroc că de-l întilnea cînd nu era ostenit, îl omora.

Vaca după aceasta a spus stăpînului, că ea are să moară, însă el să-i ia pielea și să o tîrască după el, că așa are să se ducă toată cireada după el acasă, iar la ape să arunce toiagul și se va face pod, ca să treacă. Așa a făcut omul, și s-a dus acasă cu cireada dăruită de S-tu Ion și acum este om bogat.

(Tonea, jud. Ialomița)

S. POPESCU

Strigate în joc

284. Intră popa în altar
sărind ca un armăsar,
și citește, și citește,
cu ochi 'n femeii sticlește.

285. Cosesc popii la ghisdol,
dracii se țin după ei,
și cînd pleacă seara-acas'
sînt în urma lor cu'n pas.

286. Fă cumnată, fă cutare,
 ai și tu o fată mare;
 dar de ce-î groasă la șale?
 A mea e lungită 'n pat,
 lucru-afurisit jurat.
 M'am crucit, m'am închinat,
 că sînt multe-așa în sat.
287. Tiganul, de țigănie
 nu-și mai uită pe vecie:
 s'ajungă chiabur, bogat,
 tot pleacă să ceară 'n sat.
288. Fudul cu capu 'ntr'o
 parte
 c'a'nvătat și el la carte.
 Frunzuliță trel ciuperci,
 ia-l, drace, de pe poteci,
289. Nu căta că sînt pitic,
 dar la fapte sînt voinic;
 nu căta că sînt bătrîn,
 că la drum sînt iute, tun.
290. De-o vrea lelea, dă n'o
 vrea,
diseară mă trag la ea;
- măcar de mi-a sparge capul
 eū mă duc ca să-î dreg patul.
291. Am nevastă frățioare,
 iute și alergătoare:
 de l-oîu pomeni de muncă,
 întră 'n casă și se culcă,
 și se'nvălește cu sacul
 și doarme pîn'o ia dracul.
292. Mărită-și Vladu-fată,
 și-î dete averea toată:
 o căldare în fund spartă,
 o cătea cu doi căței,
 o tiroagă de bordei
 și două tiugi de ardei.
 O dete unul proprietariu:
 de tot satu-ales văcariu.
293. Așa-î moda pe la noi:
 să jucăm doi cite doi,
 și să nu fim răsfirați
 ca niște destrăbălați.
 Așa-î moda dunăreancă:
 țăranul lîngă țărancă,
 ochi în ochi, umăr la umăr,
 și'n horă cu soț la număr.

Din com. Adamești jud. Teleorman.

Mih. T. Adameșteanu.

Omul roșu

A fost odată ca nici odată, că de n'ar fi fost nu s'ar povesti. A fost un moș, bătrîn bătrîn nevoe mare, și avea trei feciori. Se întâmplă să moară moșul; iar feciorii săi îl îngropară după obicei. Ne avînd nici babă nici fete, îl tîmăia feciori. Adoua zi după ce'l îngropase, ducîndu-se feciorii să'l tîmăie, l-au găsit desgropat. S'au vorbit între ei ca să păzească și să vadă cine vine de-l desgropă. S'a dus mai întîi fratele cel mare să păzească, dar culcîndu-se a adormit și nu s'a mai pomenit decît a doua zi dimineață, cînd a găsit potatul lor iarăși desgropat. A doua seara a venit fratele cel mijlociu să păzească; însă și acesta, ca și fratele cel mare, a adormit și nu s'a deșteptat de cît dimineața, cînd a găsit potatul lor iarăși desgropat. A treia seară a venit rîndul și fratelui lor cel mic ca să păzească. Acesta a luat o bardă cu el, a tăiat mărăcinii și a pus pe mormîntul tatălui său și s'a culcat peste ei, așa că întepîndu-l n'a adormit.

Peste noapte numai ce vede venind ca o flacăre roșie — aceea era omul roșu —, iar a zvrilit cu barda și l-a tăiat la picior și cînd s'a sculat dimineața s'a dus la frații lui și le-a spus. — Apoi luîndu-î și pe ei și s'a dus după dîra de sînge. A luat cu ei și o traistă în care a pus merinde pentru drum. Alergînd pe drum prin pustii au adunat în drumul lor tot felul de burueni și le au pus în traistă. Mergînd ei mult de tot au dat de un lac cu vin, lîngă cari au stat de s'au mai odihnit, au mîncat și au băut.

Fratele cel mare n'a voit să mai mergă și le-a zis să se ducă ei mai departe iar el îl așteaptă acolo. Așa că a rămas. Fratele cel mic i-a zis că, cînd se va întoarce el să-l găsească mișcînd ca pisicele; iar el a plecat cu fratele cel mijlociu mai departe. Și s'au dus, s'au dus pînă ce au dat de un lac de miere. Aci au stat ei de s'au odihnit, și au mîncat miere. Fratele cel mijlociu a zis că el nu mai merge și rămîne la

omul lac. Fratele cel mic i-a dat un corn de prescură și i-a spus, oă, cînd se va întoarce să-l găsească miorlăind ca pisicuța; iar el a plecat mai departe tot pe dîra de sînge, și s-a dus, n-a dus pînă ce a ajuns la omul roșu. Aici a început să strige: Doctor mare de vînzare, doctor mare de vînzare. Omul roșu auzind a poruncit slugelor și l-a chemat în casă, l-a arătat piciorul și i-a spus de-l poate tămădui. El i-a zis că l-tămăduiește. A pus burueni din traistă, le-a fiert bine și le-a făcut băi și oblojeți la picior, și așa în cîteva săptămîni l-a vindecat. Omul roșu mulțumit că l-a vindecat, a luat un mosor de aramă și puindu-l c'un cap în gura băiatului, și prin cel-l'alt a început a sufla, iar băiatul înghițea mereu. Apoi l-a întrebat: ai priceput ceva? Da am priceput. Apoi a luat un mosor de argint și a suflat și a suflat, apoi l-a întrebat de a priceput ceva; iar i-a răspuns că a priceput. Apoi a luat un mosor de aur și tot așa i-a suflat și iară-și l-a întrebat de a priceput; iar el a răspuns că a priceput. Pe lîngă aceasta omul roșu l-a plătit bine, i-a umplut traista cu pline și de ale mîncării; iar băiatul i-a mulțumit și a plecat îndărăt.

Vînd înapoi după un timp a ajuns la lacul de miere unde răuăsese fratele său cel mijlociu, și găsindu-l abia miorlăind ca o pisică din pricina foamei, i-a dat de a mîncat și așa s-a totărit iarăși. Apoi a plecat și cu el. Ajungînd la lacul de vin a dat peste fratele cel mare, care și el în atît flămînzise în olt abia vorbia miorlăind, i-a dat și lui de a mîncat și întrecîndu-se bine aș pornit și aș mers și aș mers pînă ce aș ajuns acasă.

Ajungînd ei acasă, spuse fraților săi că în satul vecin cu al lor se face un tîrg mare. Că el are să se facă un berbec de acamă și ei să-l ducă să-l vînză; însă cel ce ar vrea să-l cumpere să nu-l dea pînă nu le-o face grămada de bani cît el să nu-l vînză; apoi la omul roșu să nu-l vînză, orî căți bant le va da. S-a dus cu el la tîrg și nu l-a vîndut, căci nu s-a găsit nimeni să facă grămada cît el; ci numai omul roșu. El l-a adus iar acasă.

El l-a spus că se face tîrg la alt sat vecin, că el are să

se facă un boi de argint și că să nu-l vînză pînă nu va face grămada de bani cît el de mare; iar la omul roșu să nu-l vînză.

Nici la acest tîrg n-a putut să-l vînză.

Venind acasă, spuse fraților săi că într'un sat mai depărtat de al lor are să se facă tîrg. El are să se facă un cal de aur și să nu-l vînză nimănui pînă ce nu le va face grămada de bani cît el de mare. La tîrgul acela a venit și împăratul țării, și văzînd un cal așa de frumos, a făcut grămada de bani cît calul de mare și l-a cumpărat și l-a dus la palatul lui și l-a băgat în grajd; iar ca mîncare nu-l dedea decât spuză, căci așa îi spusese cei ce i-l vînduse, și apă să nu-l dea, căci plesnește.

S-a întîmplat să se facă o nuntă; iar feciorul împăratului a cerut calul de aur de la tată-său, ca să se ducă și el. Tată-său nu vru să i-l dea, căci avea să treacă o apă și îi era teamă ca nu cum-va calul să bea apă și să plesniască. Fiu-său stăruî și se rugă mult de el să i-l dea că are să-l păziască să nu bea apă, și ast-fel îl înduplecă.

Cînd fu însă să treacă prin acea gîrlă, calul s'a pus la bănt apă și bău pînă ce plesni, deși feciorul împăratului îi bătuse să nu bea.

După ce a plecat feciorul împăratului, el s'a făcut om și s'a dus acasă la frații săi.

Ajungînd acasă spuse fraților săi că are să mai facă un tîrg la cutare sat. El are să se facă un cocoș de aur și să-l ducă să-l vînză; însă să nu-l vînză nici la omul roșu și nici împăratului. El îl vîndu unui om vecin cu casa împăratului. Cocoșul săria mereu în curtea împăratului. Omul de necaz l-a tăiat; iar măruntaile le-a aruncat în grădina împăratului, și din ele a crescut o floare foarte frumoasă; din floare el se făcea om și venea seara de stetea de vorbă cu fete împăratului. El o învăța ca să scoată floarea cu rădăcina și s'o pue într'un ghiveci și s'o pue în odaia ei și ast-fel ei nu vor putea fi zăriți sau bănuți de nimeni. Fata făcu așa după cum o învățase. El stătea toată noaptea de vorbă. Împărăteasa

scind vorbă în odaia fie-sa; însă nu știa cu cine vorbește. Ea să poată vedea cine e în odaie s'a uitat prin gaura de la ușă, și cînd ce se văză ? Era un tînăr frumos de tot. Adoua și a întrebat'o, că cu cine vorbește ea noaptea; însă fata n'a voit să-l spună nimic. Impărăteasa spuse tatului său tot ce a auzit și văzut în odaia fetei lor și că ea nu-l spune cu cine a fost. Apoi și-a dat cu părerea că acel tînăr va fi un om rău care ese din floarer în odaie. Ca să se încredințeze de poate fi așa, pe cînd fata vorbea în odaie, ei s'a uitat la fereastră și a văzut că floarea lipsește și acum s'a încredințat că acel tînăr tot din floare ese.

Au stăruiț adoua zi pe lingă fată să svîrle acea floare, că ei nu o pot suferi, orî mai mult nimic. Ea însă a început a plînge și a se văita, că atîta floare frumoasă are și ea cu care-și mai trece uritul. Cînd s'a înserat l-a întrebat pe băiat, să ce să facă, că tată-său și muma-sa stărue să arunce floarea. El li apuse: Cînd îți va mai zice să arunci floarea, să te faci bănușă și să eî ghiveciul să'l trîntești jos, și din el are să se facă o baniță de meiū, trei boabe are să între în papucul tău, iar tu să te dai jos din pat numai de cît și să'ți eî papucii în picioare. Adoua zi cînd măsă i-a zis să arunce floarea, ea supărată, ia ghiveciul și'l trîntește în mijlocul casei și din el se facu o baniță de meiū, din care trei boabe a intrat în papucii fetei. Ea numai de cît și-a luat papucii în picioare. Părinții ei a pus de a adunat meiul și l-a dat la pasări. De azi înainte în fie-care seară din boabele de meiū eșia băiatul. Părinții ei o întreba mereū, că cu cine vorbește; însă ea nu le spunea. Azi așa, mîine așa, pînă în cele după urmă le spuse tot și că ea nu mai poate trăi fără el: așa dar s'o mărită după el.

Părinții au primit, și așa el s'a făcut și a rămas pentru tot d'una om. Apoi au făcut nuntă mare împărătească de să a dus vestea în toate părțile.

(Auzită în comuna Grindu, județul Ialomița)

DOBRE ȘTEFĂNESCU

Un leac contra răului copiilor.

În „Șezătoarea“ s'a vorbit despre „Răul copiilor“ boală ce cuprinde pe copii între 1—7 ani, primejdioasă pentru copii poporului, căci le strică peptul și-i slutește. S-a spus atunci că cel mai bun leac contra acestei uricioase boli ce apucă pe copiii mai ales la finele lunii, sunt descintecetele și scăldăturile cu *buruenț negre*. Mai este însă un leac contra acestei boale, ce l'am putut capata cu mult greu de la un moșneag.

Răul copiilor se scrie pe o hârtie, care păturită și făcută mică se coasă într'un săcuț ce se poartă la gît. Unele mame o pun în pernuța ce se pune copilului cînd se culcă, sub cap, iar altele în albie. Iată ce se scrie în acea hîrtie:

„În numele tatălui și al fiului și al sf. duh, amin.

„Eu sfîntul Arhangel Mihail, pogorîndu-mă Elionului timpinat-am pe *Avizuha*, aripa Satanei, și era foarte groaznică părul capului ei pînă în călcăe, minele ei îi erau de fer, unghiile la mîni și la picioare ca săcerele, ochii îi erau ca stelele. Și o întrebă arhangelul Gavril: „de unde vii tu duh necurat și încotro mergi și cum îți este numele tău?„

Eară ea auzi: „Eu sunt *Vașca Avezuha*, aripa satanei și mă duc în Bitleemu Iudeei că am auzit că vre să se nască prunc pe Isus Christos, din Maica fecioara Maria, și merg să o smintesc pre ea“.

Atunci o lua Arhangelul Mihail de părul capului ei și o legă cu lanț de fer și i-au pus paloșul în coastele ei iar ea zis: „întăi mă fac *Fuqriu* și broască și miță și cioară și porumb și săgeată groaznică și așa întru prin casele oamenilor de le îmbolnăvesc pruncii și dobitoacele le omorî în pripă; și am 19 nume și unde sînt numele mele scriso nu mă pot apropia de acea casă 19 mile de loc. Întăiul nume e *Avestița*, aripa satanei II. *Navodoria*, III. *Solemonia*, IV. *Silina*, V. *Licalja*, VI. *Carmila*, VII, *Miha*, VIII. *Lipiha*, IX. *Cripa*, X. *Slava*,

II. Nazaga, XII. Nataula, XIII. Nucarda, XIV. Hubiba, XV. Huba, XVI. Ohiona, XVII. Șalla, XVIII. Dihana și XIX. Sanca. Și unde sunt aceste nume ale mele scrise nu mă pot apropia de acel grup 19 mile de lor.

Atuncea 1-o zis Arhangelul Mihail: „Eū îți spun ție și te rog cu numele Domnului nostru Isus Christos Dumnezeu, să ai putere a te apropia de robul lui Dumnezeu X., nici de pătuții lui I. G., nici de glotașii lui, nici de dobitoacele lor.”

Tu ai zis D-zeū să te duci în munții pustii, unde nu locuiesc nimene, nici cucuși nu cîntă, în petre săci acolo să-ți faci locuința în veți.

Și iară te jur cu numele Domnului nostru Isus Christos și procurata lui Maică, pururea fecloara Maria și cu Ioan Botezătorul și cu cei 12 proroci și cu cei 3 erarhi: Vasile cel Mare, Grigore Bogoslovu și Ioan Zlatău și cu Maftei, Iacov și Marcu și cu cei 10 evangheliști și 3018 părinți de la Nigheea, cu sfintul marele mucenic Gheorghie și sfintul Dumitru și erarul Necula, Theodor, Stratilat, Haralampie, și Ioan de la Suceava și cu toți sfinții în veți, amin. Și să te porco pre tine degetul lui D-zeū care a certat pe vrăjitorul lui Faraon. Iară robul lui D-zeū X. cu I. G. să trăească cu sănătate și cu pace nevîntuiți de tine, și tu Sancă să te duci în iad, în iad unde se muncește Iuda cu slugele lui, amin.”

Această hârtie trebuie să se scrie numai de oameni bitrâni și nu de copii, căci dacă o scrie unul cu copii sau un holteiū, Sanca se poate lipi de casnicii celui ce o scrie. Sub scrisoarea se face chipul crucei cu literile chirilice IO, XO, chipul arhangelului Mihail și chipul Sancăi. Arhangelul e cu sabia în mînă și ține pe Sancă legată în lanț.

Cei mai mulți scriitori a acestui leac îl scriu cu litere chirilice și rar unde mai găsești cîte un asemine odor. Ei fac rugătorie cu asta căci fără un leū sau mai bine nu-l scriu. De mine, cu toate că nu-mi trebuia pentru scopul ce credea să mă ține aproape îndoit taxa de mai sus, căci alt-fel nu puteam avea acest chip de a tămădui boalele.

M. Lupescu.

Povestea Lupului

Pe cînd făcea D-zeu dobitoacele de pe pămînt, iaca vine la el dracu.

— Doamne, zise necuratul, dă-mi și mie voe să fac o vîetate. Și fiind-că Dumnezeu era învăluit cu treaba și e și bun la inimă, dete voe dracului să facă pe lup.

Dracu se duce a casă și face din lemn un lup cît o casă de mare, și vine de-l arată lui D-zeu cum l-o făcut de bine. D-zeu văzînd o lighioae așa de mare, povățui pe Dracu să-l mai micșureze, să-l mai cioplească, să-l facă în sfîrșit mai pe gustul sf.-sale. Dracu ascultă de poronca Ziditorului tuturor făpturilor văzute și nevăzute, și după ce-l isprăvi, veni iar la D-zeu. Domnului nu-î plăcu nici amu făptura dracului.

— Fă-l cît un cîne de cei mari, îi poruncește necuratului. Spurcatul minios se întoarce acasă și făcu cum i se poroncise, căci de frica Domnului se înspăimînta, și făcînd lupul cît un cîne de cei mari îl aduse lui D-zeu să sufle viață în el.

Bine-cuvîntînd Domnul lemnul cu întrupare de lup, el se făcu viu. Dracu văzîndu-și făptura, o povățui să minince pe D-zeu. Lupul începu se hîrie și să se răpadă la Ziditorul lumii; D-zeu atunci poronci lupului să-și minince stăpînul și lupul o tuli după dracu.

Dracu, de frica lupului, o ie la sănătoasa și fuge dracu, fuga și lupul după el. Cum fugea el, ie 3 perî și-î zvîrle în urmă. Lupul, din gol cum era, se acopere cu păr. Dînd de un iaz se viră în el și lupul văzînd un flăcău îl sfirtică pe el în locul Dracului.

Și de atunci a rămas ca lupul să minince oi, cai, vite ș. a. și cîte-odată să minince și draci sub formă de om. Și de-acom, fiind-că are perî de drac, ochii lupului strălucesc noaptea cu două luminări.

M. LUPESCU

(Povestită de elevul Catrinariu P. Dumitru din clasa V-a a școlii din Broșteni).

**Ce tot umbli de la pom la pom,
ca cascarea din om în om?**

Un om, cam prostonaş, se însurase c'o femeie frumoasă şi deşteaptă. Omul nostru era bogat, şi femeia să lăcomise nu la el, ci la avere, că-i greu de trăit în sărăcie; ş'apoi frumoşi şi deştepti găseşti cînd vrei, dacă ai cu ce trăi.

Iotr'o seară, gospodarul împreună cu femeia, se duse la câmp să mai petreacă o ţiră şi el cu lumea. — Şi cum în câmp era fel de fel de lume, femeia stînd la o parte, căci prostul o temeal) şi de buruene, căscă de odată cu un saciu zdravăn şi frumos.

Cum văzû prostul aceasta, şi luă femeia şi eşi. Pe drum la loc să meargă spre casă, o luă spre pădure.

— Am să te spînzur, soîu rău ce eşti, să scap lumea de-o rău şi de-o halţă ca tine.

În pădure, umblind să aleagă copacul de care să'şi spînzure nevasta, se întîlni cu un Român.

— Ce tot umbli, bre, de la pom la pom, ca cascarea din om în om? N zice drumetul.

— Oare aşa să fie? Uite ce păcat era să mi se întîmple să nu mi te scotea D-zeu în cale.

Şi de atunci omului nostru îi venîră minţile la cap.

M. LUPESCU

B I B L I O G R A F I E

Carcea Avram: *Balade Poporale*. Caransebes, 1899. Ediţie tipărită de tipariul Tipografiei şi Librăriei diecesane. Format 8°, 104 pag. Preţul 80 cr. (3 lei).

1) Boala temutului în popor e ceea ce surtucarii numesc gelozie

Dr. A. Schullerus. „Drei Aufsätze zur Siebend-sächsischen Geistesgeschichte.— Hermanstadt. Buchdruckerei W. Kraft 1899.— O broșură de 84 pagine.

Eugène Rolland: „*Flore populaire ou histoire naturelle des plantes dans leurs rapports avec la linguistique et le folk-lore*” Tome II. Librairie Rolland, 2 rue des Chantiers, Paris 1899. (Prețul 6 franci). În acest volum de 268 pagini se vede nouă muncă și pricepere ca și în volumul I, apărut cu doi ani mai înainte. Ca să ni facem o idee despre ceea ce cuprinde acest volum, și despre modul cum e făcută lucrarea, vom cam ce cuprinde capitolul care tratează despre *curechiu* sau *varză* (pag. 1-54); *brassica oleracea*: Mai întâi se arată numele cu care e cunoscută această plantă, la toate popoarele, numiri care ajung numărul de 330, în ordinea următoare; limba greacă, veche și modernă, l. latină, provensală, languedociană, l. franceză, cu numirile plantei în diversele *patois* și localități, l. italiană cu diversele ei dialecte; spaniolă, portugheză, română; germană cu toate dialectele; flamandă, engleză, irlandeză, și toate limbile din Europa, apoi arabă, persană, etc. Se arată apoi numele ciocanului sau cocianului (*cocian* în slovacă și în l. sârbo-croată, albaneză și turcă); apoi numirile *coșului*, a interiorului, a diferitelor vîrfuri, a seminței, a locului unde se samănă. Se arată pe larg diferitele zicători și proverburile relative la curechiu, credinți, cimilituri, forme etc.— E o lucrare de mare interes pentru folklor, care trebuie consultată în ori ce lucrare relativă la botanică populară.

Codicele Dornean numit Mîntuirea păcătoșilor, edat și publicat ca o dară de samă de Dimitrie Dan, exarch și paroh în Straja. Edițiune separată din „Candela”. Cernăuți, 1899. Societatea tipografică bucovineană. — O broșură, foarte mare, de 31 pagine. — Părintele Dan, în activitatea sa bine-cunoscută și apreciată, dă de astă dată la iveală un manuscris destul de important pentru cei ce se ocupă cu literatura noastră bisericească.